

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A főváros politikája.

Budapest, december 1.

Világvárosnak látszik, pedig csak — tartományi város. Tehát még csak nem is nemzeti.

Budapest székesfőváros kupaktanácsa és közgyűlése régóta rossz és veszedelmes városi politikát folytat. Egyrészt nem abban az irányban fejt ki tevékenységét, hogy Budapest a Kelet és Nyugat között méltó összekötő kapocs legyen. Másrészt meg oly nemzetközi szellemben szervezik és vezetik, hogy hazafiság dolgában merőben idegen az Alföld nagy magyar városaival szemben.

Gazdasági tekintetben a legszűkebb látókörrel lehet vádolni a főváros vezető köreit. A Duna, amelyet Budapesthez hasonló körülmények között levő más városok mesés módon tudnának kihasználni, majdnem annyit ér csak, mintha holt Duna-ág volna. A szerencsétlen Ferencvárost teljesen elzárták tőle, úgy, hogy aki Dunát akar látni a Ferencvárosban, annak — a Belvárosba kell mennie. Hasonló módon járt a Gellérthegytől délre elhúzódó budai rész is, mely még most is hasztalanul vár a Lágymányosnak nevezett mocsár betöltésére.

A Dunának ezt a két partját veri nemcsak a hullám, de a rossz sors is. A Boráros-téri hid megépítéséről az intéző körök még csak nem is szólnak. A nagy körut itt teljesen megszakad. Olyan, mint a görbére egyenesített Kossuth Lajos-utca, melynek folytatása, az eskütéri hid, a Gellérthegy oldalába furódik. A Boráros-tér a pesti oldalon fojtja meg a beléje torkolló nagy forgalmu utat, az eskütéri hid pedig a budai oldalon. Mindkettő a maga nagyszabásu útjának börtönei.

A budai alsó részt elrekesztették, a Ferencvárost elzárták, a Belvárost agyonszabályozták, még a Lipótváros Duna partján is megrontották a közlekedést, oda építve közvetlenül a partra azt az óriási kolosszust, a negyvenmillió országházat.

De nemcsak építkezési, hanem más tekintetben is úgy dolgozott a főváros hatósága, mintha csak készakarva törne saját érdeke ellen.

A gázgyárnak a főváros nagy kárára megkötött szerződése, a főváros egyéb vállalkozásai: építkezések, csatornázások, kövezések, kórházi élelmiszerek stb. mind hozzájárultak ahhoz, hogy a főváros vállalkozói meggazdagodjanak, a főváros maga pedig teljesen eladósodjék. Ugy, hogy joggal mondhatta a belügyminiszterium még a Széll-kormány idejében, hogy a főváros törvényhatóságában egyes érdekkörök intézkednek és vezetnek akként, hogy azt a főváros sintli meg...

És hogy ez így lehetséges, annak több oka van. Az egyikre rá akarunk mutatni. Ez egyuttal annak is okozója, hogy a főváros magyarsága

és hazafisága messze mögötte áll Szegednek, Debrecennek.

Ennek az oka még a rég multból származik. Abból az időből, mikor még Buda és Pest teljesen német városok voltak, melyeknek német jellegét állandóan Bécs védelmezte, akként, hogy időközönként, ha a vidék magyarsága magába olvasztani kezdte a német lakosság egy részét, német telepéseket hozott ide, legnagyobb részben a szivós svábok földjéről, Württembergből.

Hogy mily hagyományos, féltő gondossággal őrködött a bécsi hatalom a testvérváros német jellege felett, az 1703. esztendő is bizonyítja. Kétszáz évvel ezelőtt ugyanis, amikor a Rákóczi-szabadságharc kitört, a bécsi hatalom egy-két hónapra rá Budát és Pestet a szabad királyi város címevel és kiváltságával ruházta fel, csak-hogy valamiképpen az ország legfontosabb pontja ne álljon Rákóczi mellé. Nem is állt. A két német város mindig a labancokkal tartott.

A fővárosnak e német jellege, bár két század óta nagy arányokban csökkent, teljesen nem semmisült meg. Igaz, hogy ma már a lakosság túlnyomó többsége magyar, nemcsak nyelvében, hanem érzésében és nevében is. Azonban a főváros vezető köreinek jókora része még teljesen a régi hagyományos német szellem hatása alatt áll.

A Springerek, Cziglierek, Glückök, Pucherek és Gundelek, továbbá az Ehrlichek, Friedmannok, Neumannok, Weiszok és Schwarczok a főváros törvényhatóságában többséggel rendelkeznek.

Ezeknek hazafiságuk abból áll, hogy — nagy vagyont szerezzenek. El is érik. Miközben a magyar iparosok, a Kovácsok, Baloghok, Kissek, Nagyok koldusbotra jutnak.

Budapesten a magyar faj hatalmas többséget alkot és ha szervezve kezét fogna, korlátlanul jogos tulajdonába vehetné a főváros közigazgatását, üzleti életét, ipari és kereskedelmi vállalkozásait, irányt adva ezzel az egész ország nemzeti szellemben megnyilvánuló gazdasági fejlődésének.

E helyett azonban az össze nem tartó és szervezeten tiszta magyar faj lakosság óriási száma felett jól szervezett, összetartó oly idegen elemek uralkodnak, kik a magyar fajba beolvadni teljesen nem tudtak vagy nem akartak. Egyetlen egy sincs ezek között, akik nyelvükre, nevükre, jellemükre, erkölcsükre, szokásukra, minden tulajdonságukra nézve teljesen magyarok volnának. Ha magyarul beszélnek is, az gyalázatos magyarság. De maguk között akárhányszor németül beszélnek. Természetük, vérmérsékletük pedig oly hideg, számító, mely lelkesülésre éppen nem alkalmas. Nem is érthetik meg a magyar fajnak, a magyar nemzetnek igazi törekvéseit.

Erejük mértékére nézve kis statisztikai adattal óhajunk szolgálni:

A most lefolyt községi választás előtt a 400 bizottsági tag közül volt magyar nevű 159, német nevű 186 és egyéb nevű 55. Tehát a magyar nevének, kevesebben voltak mint a német nevének.

A legutóbbi községi választáskor kibukott 45 bizottsági tag. Ezek közül magyar nevű volt 24, német 14 és egyéb 7. Itt tehát abszolút többségben volt a magyar.

Az új bizottsági tagokkal együtt az összes bizottsági tagok most így oszlanak meg nevek szerint:

magyar nevű . . . 151.
német nevű . . . 195.
egyéb nevű . . . 54.

A magyar nevének tehát 159-ről 151-re fogytak, míg a német nevének 186-ról 195-re emelkedtek, mivelhogy nemcsak a magyar, hanem az egyéb nevéktől is bódítottak.

Ha tehát tovább is ily mértékben és ily arányban érvényesülnek a németek, akkor elkészülhetünk arra a nagy szegényre, hogy a legközelebbi községi választáson a német nevének elérjük az abszolút többséget...

Egyik oka hazánk fővárosa egészségtelen gazdasági és nemzetietlen szellemű életének, a német nevű és lelki elemeknek előtérbe nyomulása. K—i.

Budapest, december 1.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart.

A szerb püspöki zsinat, melynek egyedüli tárgya a temesvári püspöki szék betöltése, december 13-án ül össze Karlócán.

A főrendek jegyzékének kiigazítása. A hivatalos lap mai számának jelentése szerint a főrendiház, 1903. évi november hó 30-án tartott ülésében, Berzedj Pál élethossziglan kinevezett főrendiházi tag nevét, gróf Széchenyi László budapesti lakos és kalmáncsai nagybirtokos nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beigtatta.

Khuen-Héderváry beszámolója. Megirtuk, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly december hatodikán beszámolót mond Temesváron. Mint Temesvárról jelentik, ez a beszéd elmarad, mert Khuen-Héderváry meg akarja várni, míg a politikai hullámok kissé lecsillapulnak. Ezért nem is megy el gróf Khuen-Héderváry Károly Tisza Kálmán arcképének leleplezésére sem, mely december 6-án lesz Temes vármegye székházában.

A Tököly-alapítvány. Karlócáról táviratozzák: A kongresszusi választmány elhatározta, hogy jelentést tesz a miniszteriumnak, hogy 1904 május elsejére rendkívüli kongresszusi ülést hív egybe, amelynek feladata lesz a koronának a Tököly-féle püspöki alapítvány ügyében történt döntését, valamint a kongresszusi határozatok helyben nem hagyását megvitatni. A szerb egyházi autonomia szervezési szabályzatának kidolgozását megszüntették állítólag azért, mert oktrojálás esetére nincs semmiféle garancia.

A szászok és a szabadelvű párt. Nagy-Szebenből jelentik: A keresztényszociális választókerület választmánya elhatározta, hogy Gresskovics képviselőt felszólítja a szabadelvű pártba való belérésre.

A válság.

Budapest, december 1.

Tegnap reggel még összeszorított öklökkel állott készen a technikai obstrukció fegyvereivel gróf Tisza István miniszterelnök ellen a harcias ellenzék, melyhez azidőszent oda lehetett számítani az egész Kossuth-pártot, a függetlenségi Szederkényi-pártot és segédsapatul a néppártot. Ez a harcias ellenzék pedig vidám hangulatban volt. A Zoltánok arca ragyogott az örömteljes várakozástól. Meg voltak győződve arról, hogy a parallel ülések kieroszakolása éppen gróf Tisza István kormányzatának adja meg a kegyelem-dőfést. Polónyi Géza az öreg obstrukciós és egyben a nagy békebarát hirdette, hogy gróf Tisza István két nap múlva bukott miniszterelnök. A harcolók örömet fokozta az az értesülésük, hogy Tiszát már Bécsben is eljuttatták, mert november közepére nem tudta megszavaztatni az ujoncjavaslatot. És ekkor fölállt a képviselőházban Kossuth Ferenc és a béke fehér galambját röpitette gróf Tisza István felé. A kormányelnök sietett elfogni ezt a galambot és kilátásba helyezett Kossuth Ferencnek mindent, amit az az obstrukció időleges befejezése fejében követelt. A magyar kommandó kérdésének felfüggesztésével a választói jog kiszélesítését, a magyar nyelvnek az iskolákban való feltétlen érvényesülését. A kormánypárt tapsolt s az ellenzék ismét két részre szakadt, a békepártiak és a kéréletlenek pártjára. Ez volt Kossuth Ferenc tegnapi legújabb állásfoglalásának eredménye, meg a képviselő urak részére egy napi, éppen a hónap kellemetes elsőjére eső szünidő.

A szabadelvű pártban, az összes ellenzéki pártokon, tegnap este és a mai nap folyamán természetesen ezzel a legújabb eseménnyel foglalkoztak. A kormánypárt klubja zsufolásig megtelt s a párttagok ünnepezték vezérüket, ma nem mint a harcnak tonans Jupiterét, hanem mint a békességnek oltárára áldozatot hozó triumfátort. Arról azonban épp úgy, mint a ma

reggel megjelent lapokban, senki sem mert bizonyosat mondani, hogy gróf Tisza István és Kossuth Ferenc barátságos ölekezéséből megszületett-e az országos békének mosolygó arcu gyermeke? Sőt e tekintetben igen sok kétely merült fel s aki a békéről irt cicerós vezércikket, az mindjárt utána is tette a kérdőjelet. S helyesen cselekedte. Mint ennek az évnek folyamán ugyanis gyakran bebizonyosodott, Kossuth Ferenc már sokszor eleresztette a békességnek ezt a fehér galambját s mire ez megforgatta szárnyait a politikai levegőben — Kossuth akarata nélkül — ragadozó ölyvre változott s úgy csapott alá.

A függetlenségi pártokban ugyanis, meg a Kossuth Ferenc elnöklése alatti pártban sem talált általános lelkes fogadtatást Kossuth Ferenc tegnapi fellépése. A béke-barátok, Justh Gyula, Tóth János, meg Barta Ödön természetesen helyeslik ezt az állásfoglalást, de Polónyi Géza már hirdeti, hogy addig obstrukciót, míg a parallel-üléseket a miniszterelnök nem kér bocsánatot. A harcias rész úgy itt, mint a Szederkényi elnöklése alatti pártban, el van keseredve s már *druláról* beszél és fel nem akar hagyni a magyar nyelv jogaiért folytatott küzdelemben. Ez a rész nagyon rossz néven veszi Kossuth Ferencnek, hogy míg az ujságok azt hirdették, hogy vidéken tartózkodik, addig béketárgyalásokat folytatott gróf Tisza miniszterelnökkel, melynek eredményét tegnap váratlanul, meglepetésként találta fel. Ez a rész meg volt már győződve arról, hogy Tisza István a párhuzamos ülésekkel szemben hasra esett s nincs más választás számára most már, mint hogy vagy visszavonul, vagy még erőszakosabb eszközök-höz fordul, ami még jobban megbontja a szabadelvű párt sorait. És ebben annyival inkább is bizakodtak, mert legyezte reményeiket, hogy egy olyan ös kormánypárti, mint *Smialovszky* Valér is otthagya a parlamenti erőszak miatt a kormánypárt széksorát. És most elkeveredten hányják fel Kossuth Ferencnek, hogy ilyen kritikus pillanatban előáll a leszerelés ajánlatával és megosztja gróf Tisza Istvánnal a felelősséget. Azt mondják, hogy mikor minden idő elérkezett a Tisza-kormány bukására, akkor Kossuth Ferenc szövetséget ajánlott fel gróf Tisza Istvánnak az obstrukció leszerelésére. Szövetséget pedig nem

azon az áron, mely az obstrukció tárgyi alapját képezte, hanem azoknak a feltételeknek alapján, melyeknek úgy is bent kell foglaltatniok az általános kormányzati politikában, mint aminő a választási jog kiterjesztése s a magyar nyelv feltétlen érvényesítése az iskolákban, amire különben gróf Tisza miniszterelnök székfoglalójában ígéretet is tett. A harcias párt tehát fel van buzdulva Kossuth Ferenc ellen s most már ha lehet, még hatványozottabban hirdeti, hogy a technikai obstrukció a magyar kommandó kivívása nélkül le nem szerel. Így állván a dolgok, a függetlenségi pártban valószínűleg újból kiüt a válság, de az is bizonyos, hogy ezért gróf Tisza miniszterelnök most már a harcolók kisebb csapatával áll szemben s ezeknek leküzdésére függetlenségi elveinek fontartásával ott van mellette Kossuth Ferenc is.

Békességről azonban, a pártok mai hangulata után ítélve, ma még legfeljebb álmodozni lehet. Ott vagyunk, ahol néhány nap előtt voltunk. Akik eddig is vitték a harcot, a kéréletlenek, ezután is harcolnak s várják azokat a bizonyos véletleneket, melyek az obstrukció viharai közt annyiszor fordították már az ő kedvükre a politikai idő vitorláit. Ezt bizonyítják alábbi értesüléseink is:

A szabadelvű párt.

Hogy tegnap a békegalamb kirepült a Kossuth-bárkából, mindenki joggal azt hihette volna, hogy a csőrében tartott olajágból örömmel fognak csiripelni minden pártáryalattal. Es ime csoda történt. Nemesak hogy érintetlen maradt az olajág, de még a galambot is bunkóval kergették vissza oda, ahonnan kiindult.

A szabadelvű pártban magában eleinte a lehető legnagyobb meglepetést keltette a hír, mert a békítési tárgyalásokról mindössze csak a legbeavatottabbak birtak tudomással. A párt többi kombattansa körében némi visszatetszést is szült, hogy a miniszterelnök előzetesen nem tájékoztatott mindenkit és már a sértett hiuság is ellenállásra készítette a hiveket. Maguk a beavatottak azonban szintén elkedvetlenedtek, midőn arról értesültek, hogy az ellenzék a béke egyik feltételül a többség megalázását követelik. Híre ment annak az elhatározásnak ugyanis, hogy az ellenzék a tárgyalások megkezdésének alapfeltételül a parallel ülések

Igen? Nem?

Elbeszélés.

— A Magyarországi tárcája. —

Írta: Dura Máté.

Igen, igen! Ugy történt, ahogy mondom. Az igen és a nem kérdése fosztotta meg Derék barátunkat jövedelmező mellékkeresetétől. Pedig, kik zenében utazunk, nagyon jól tudjuk édes mindannyian, hogy mennyire rá vagyunk szorítva az óradásra. Kérdezzük csak meg családost, vagy agg barátainkat?! Hanem derék barátunknak talán éppen az volt ebben az esetben a baja, hogy még nem volt felesége, vagy nem volt még eléggé vén ember arra, hogy egy gyönyörű tizenhat éves leánykát ne féltettek volna tőle!

Elmondom e történetkét a maga naiv egyszerűségében, épp azért, hogy aki közülünk nőtelen, tanuljon belőle: nősüljön meg.

I.

Fényes ur, a fővárosi intelligencia egyik előkelő tagja, ki az istenáldás látható háromemeletes jelében, mint sajátjában, az Erzsébet-köruton lakott, arra a gondolatra lyukadt, hogy a földi javak mellé elkelve egy kis szellemi szórakoztató is. Mert hiába kedves, sokat tanult, férfias, sportkedvelő a mai modern leány, ha amellet, hogy kitünő parthie, nem tud jól zongorázni, muzsikálni, vagy cimbalmozni: értéke még sem az egy okos apa, vagy leendő számító férj szemében, mint ahogy kívánatos volna.

Teszem fel a férj beteg vagy unatkozik, vagy csunya, zimankós időben otthon akar maradni. Már most ha a fiatal pár mézes hetek után van, nem csókolózik, nem turbékol, örökké csak nem olvasgathat szerelmes verseket, ujságokat,

regényeket. Az egyhangu, unalmas időtöltéstől pedig irtózik a lélek. Kell valami, ami az ész és szív működését, az idegek ziláltságát kellő összhangba hozza, felvillanyozza, az embert a további működésre, társalgásra képessé tege. S Fényes ur belátta, hogy ez a nagyon is szükséges valami a zene, nyilvánuljon az bárminő hangszerben.

Mint afféle jó apa, ki gyermeke megkérdezése nélkül, gyermeke akarata ellenére nem tesz semmit, vacsora közben megtudakolta gyermekétől, a Munkácsy esetére méltó Vilmától, milyen zenét szeretne jobban tanulni, zongorát-e vagy cimbalmet? Vilma előbb a cimbalom mellett volt, azt találta magyaros, határozott lelkületéhez méltónak. Később azonban, a német Svájból deportált francia nevelőnő rábeszélése folytán, a zongorához pártolt. Persze, hogy a család rangjához illő, megfelelő hírnevű tanítóról kellett gondoskodni mindjárt.

Fényes urnak egyik tetu pajtása Derék barátunkat ajánlotta.

Derék barátunk kapva-kapott az alkalmon. Igaz lélekkel mondhatom azonban, hogy mikor ajánlkozni személyesen elment Fényes urhoz, nem a bő kereseti forrás forgott az eszében, hanem az, hogy végre lesz egy tanítványa, kit a saját intenciója szerint képezhet. Az ő lelke, amint róla különben is tudva levő, tele van ambícióval és ujtással. Szakitott az ódonágokkal, az elavult tanítási rendszerrel. Tanítványait nem egyszerű zongorázókká, kiállhatatlan műkedvelőkké, hanem igazi zeneértőkké akarta nevelni. S Fényes urnak eleve kijelentette, hogy leányát a legújabb módszer és zenevirmányok szerint fogja oktatni.

II.

A tanítás aztán annak rendje és módja szerint

megkezdődött. Tanító és tanítvány nagyon megvoltak egymással elégedve; a tanító nem gondolt arra, hogy a tanítványa milyen gyönyörű arca, szeme, termete, milyen kedves, lekötelező modora van; de a tanítvány se, hogy a tanító milyen fényes, nagytehetségű, a legnehezebb szónátákat is milyen könnyen, mintegy leheletszerűleg játszsza. Az órák a kimért udvariasság, előzenyesség határai között folytak. A tanítvány tanult, a tanító tanított. Az álmos vén társalkodón pedig a szoba egyik félreeső szögletében szunyókált, olykor-olykor aggódó tekintetelve az egymás mellett ülő fiatalokra.

A tizedik órán már annyira haladt a kisaszszony, hogy az egyes hangok felismerését is próbáltatták. Mikor a társalkodón rendes álmodozásából felébredve, különös kérdéseket hallott. Figyelt tehát, hogy nem csalódik-e? Nem! Megérőltette láteszközzeit is, hogy úgy van-e, nem káprázat-e, amit lát? Nem, igazán nem! No várj csak, fiatal szerencsevadász — gondolta magában — majd adok én neked! Meatorolom a sok fel se vevést, a nagyuri mellőzést. Meglátod, hogy több vagyok én ennél a háznál, mint te!

S mint kigyó csuszott ki a zongorateremből, át a Fényes ur dolgozószobájába s ott rákezdté:

— No, nem megmondtam, nagyságos uram, hogy fiatal zenetanárt ne hozzon a házhoz! Nem megmondtam, hogy ez lesz a vége! Jöjjön csak s nézze, hogy leánya mit csinál.

— Figyelmeztetem Amanda, hogy leányom becsületének megsértése a maga eltávolítását vonná maga után. Azért jól meggondolja, hogy mit beszél! Nem kerülte ám ki az se a figyelmemet, hogy maga a zenetanár urra, amiért magának nem bókol, rossz szemmel néz. Hát fel-

viasszaszívását és úgy a miniszterelnök, mint pedig Perczel Dezső expiacióját, illetve fejtételét követeli.

A béke lehetőségéhez fűződő remény minden szála pedig szertefoszlott, midőn a harcias ellenzék tegnap esti összejövetelén a késhegyig menő harcot proklamálták az ott nem csekély számban megjelentek mindaddig, amíg a miniszterelnök a Házban nyilvánosan el nem ismeri, hogy a parallel ülések a házszabályok 203. szakaszából ki nem magyarázhatók, hanem csupán csak erőszakosan belemagyaráztattak.

A pártkörben ma délelőtt megjelent kevészámú tag élénk érdeklődéssel várta a mai nap folyamán megindult tárgyalások eredményét, de bizony a késő déli óráig semmi hír sem érkezett ezekről.

Perczel Dezső házelnököt, amint a körben úgy déli fél egy órakor megjelent, a jelenlevők valóságilag megrohanták és a tárgyalások mibenléte iránt kérdezősködtek. A házelnök azonban az egész délelőttöt a képviselőházban töltötte el, hivatalos teendőinek elintézésével és mindössze annyit tudott, hogy a kormányelnök ma délelőtt Kossuthal értekezik, de egyébként semmi pozitív értesülése nem volt.

Kubinyi Géza, aki már egy hét óta távol volt a fővárostól, ma ismét megjelent a pártkörben és a tervbe vett béke ellen a leghatározottabban állást foglalt.

— Ide ugyan paktum nem teszi be többé a lábát, arra esküszöm — mondja Kubinyi — mert már egyszer csináltak a fejünk felett paktumot, de süsse meg, aki csinálta.

Apáthy Péter és Belicska Béni is erélyesen tiltakoztak minden olyan békekötés ellen, amely Tisza fejvesztését eredményezné, mert abban a szabadelvű párt megszégyenítését látják.

— Hisz ha ez bekövetkezik, akkor minden korrekt szabadelvű pártinak ki kell lépni a pártból, — mondja Kubinyi — mert akkor a mi helyzetünk is jóval könnyebb lesz, mi is dirigálhatunk akkor, mint az ellenzék most.

Perczel Dezső is helyesli Kubinyi ezen intranszigiens álláspontját, de egyuttal tiltakozik ama hírlapi vádak ellen, mintha ő azért helyezedne ez álláspontra, mert félti saját magát, hanem pusztán meggyőződését követi, mikor Kubinyi nézetéhez csatlakozik.

— Ha másért nem, de a szabadelvű párt

megmentése érdekében kell így cselekednünk — hangsúlyozza Perczel — mert ha most engedünk, akkor az ellenzék követelése határt nem fog ismerni és a pártunkat is szétrobbanthatja.

Sréter Alfrédet még Belitka sem tudja a tréfás *«vizet az öregnek»* szálló ige hangoztatásával csillapítani és az öreg *«kuruc szabadelvű»*, mint a hogy a párthoz nevezik, nemcsak hogy reménytelenül nincs a béke iránt, de inkább haraggal van telítve az ellenzék iránt.

Azért mégis mindenki a függetlenségi párt ma délutáni értekezletét lesi és lehet, hogy már az esti órákban az általános hangulat is változáson megy keresztül.

A tegnapi nap folyamán híresztelt kilépések közül különösen Bolgár Ferencé képezte még a beszélgetés tárgyát, de csakhamar kiderült, hogy Bolgár Ferencnek esze ágában sincsen kilépni a pártból. Ezzel szemben azonban feltűnést keltett a nagyterem zöld asztalánál elhelyezett *«tájékoztató»*, amelyen a párthoz belépő kültagok névsora olvasható. Ezuttal ugyanis Almássy Géza, a volt jásznagykunszolnokmegyei főispán szerepel mint belépni kívánó és akit nem kisebb ember ajánl a főlvetelre, mint a szabadelvű párt elnöke: báró Podmaniczky Frigyes:

— Az idők jele — jegyzi meg gunyosan Kubinyi Géza. — mikor az érdekes hírt közlik vele.

A főispánváltások során beszélnek arról is, hogy a Szolnok-Doboka megyei főispáni székét Deésy Zoltán lemondása folytán nem új emberrel töltik be, hanem egyelőre gróf Bethlen Pál beszterce-naszódi főispán fogja a teendőket e helyütt is ellátni.

Legközelebb Sáros megyében is főispánváltás lesz, amennyiben a beteg Bárdossy Jenő nyugalomba vonul és helyébe Bornemissza Lajos képviselő kerül. Igaz, hogy a szabadelvű pártnak egy tehatételes része Gillányi nagybirtokost óhajtáná a főispáni székbe ültetni, de maga Gillányi nem hajlandó erre és már több sárosmegyei képviselő előtt nyilatkozott akként, hogy egyelőre legalább, nem vállalkozik a főispánságra.

A függetlenségi párt.

A béke iránti hajlandóságok a függetlenségi és 48-as pártban ma már oly mélyen lecsapantak, hogy az ismert körülményeknél fogva

aligha lesz abból valami. Még pedig politikai akadálya van a békének, amely nemcsak a pártot, hanem a kormányt is megkötöti.

Tudvalevő, hogy Tisza István gróf miniszterelnök a tegnapi ülésen Kossuthnak minden kérdésére nyilatkozott, pusztán egy pontot hagyott érintetlenül s az a parallel ülésekre vonatkozó házhatózat hatályon kívül való helyezése.

A függetlenségi párt ma esti értekezletén — mint értesülünk — mihelyt Kossuth előadja a békére vonatkozó előterjesztését, utána rögtön szólásra feláll Thaly Ferenc, aki a kibontakozás lehetőségét fogja precizizálni.

Thaly Ferenc pusztán és kizárólag úgy állítja fel a kérdést, hogy a függetlenségi párt csak akkor hajlandó a békéről tárgyalni a kormányval, ha az a parallel ülésekre vonatkozó házhatózatot most és mindenkorra azzal a megokolással vonja vissza, hogy az alkotmányjogi sérelmet tartalmazott s annak visszavonásával a házszabályok sértetlenségét dokumentálja.

E kritérium elől a függetlenségi párt ki nem térhet s ezt nemcsak a harcolóknak, de a békeszerzőknek is el kell fogadniuk. De viszont arról is megvannak győződve, hogy a kormány nem fogadja el a függetlenségi pártnak ezeket a feltételeit s azon esetre is, ha vissza is vonná a parallel ülésekre vonatkozó házhatózatot, annak visszavonásakor — saját helyzetének etikai szempontjából — semmi szín alatt sem okolná meg azt abban a formában, amint azt a függetlenségi párt akarja.

A függetlenségi párt határozottan felakarja tüntetni s a kormány által beismertetni, hogy a parallel-ülések által közszabadság- és törvénysértést követett el.

De a függetlenségi párt itt még nem akar megállni, mert béketárgyalásaiba be akarja vonni a gazdasági kérdéseket is s azokra nézve is garanciális kijelentéseket követel a kormánytól.

Igy állanak a dolgok, amelyek azt bizonyítják s valóvá teszik, hogy a hirtelen jött békekisérletek megakadnak és dugába dőlnek, a harcot pedig folytatják mindaddig, míg vagy az egyik fél, vagy a másik le nem török.

Miután ma a békének az előkészítése érdekében

indulásában ne lánson rémképeket! Mondja mi történt?

— Kérem, nagyságos uram, azt szóval nem lehet elmondani, azt látni kell!

Fényes ur tétovázott, küzdött egy darabig, aztán — határozott. Felkelt, végig húzta vastag, erős bajuszát mind a két kezével kétszer-háromszor egymásután s szilárd, egyenes lépésekkel megindult. A zongoraterem tulsó felére ment, honnan jól láthatta, hogy a fiatalok mit csinálnak.

Félrehuzta az ajtó selyem függönyét s látta, hogy lányának, Vilmiának feje a zongoratanártól ellenkező oldalra félre van hajtva s mintha a lány pirult és nagyon izgatott volna. Látta, hogy a zongoratanár ujjaiával egyes billentyűket megüt s hallotta, hogy azt kérdezi: igen? nem?

Vére felforrott. Hah, hát ennek a vén cerberusznak csakugyan igaza van! A fiatal ember, a tanár, lányának tanítója, a fizetett semmi egyetlen gyermekének, kit ő valami hatalmas urnak szánt, szerelmet vallott, s most kérdi, hogy szereti-e, vagy nem? A pokolba veled, cudar szerencsevadász! S ezzel erősen megzörgette az üvegajtót.

— Vilma, jöjj be azonnal!

Vilma öz-gyorsasággal futott apjához s rendes szokásaként nyakába akart ugrani, de a felbőszült ember visszalökte.

— Azért hivtalak: valld meg igaz lelkedre, mit csináltál a zongoramesterrel? Szerelmeskedtél ugy-e? A csókokat ugyan csak gyanitom, de az igen és nem kérdéseknek fültauja voltam. Ugy-e azt kérdezte tőled, szereted-e, feleséged leszel-e?

Vilma majd összeesett az ámulattól. Soha életében eddig még a szerelemre nem gondolt, azt se tudta, mi fán terem ez az érzelem,

édes-e, keserű-e a gyümölcse? Hanem most már tudta, most már sejtette, hogy a szerelem nála csakis a szülői akarat lehet. Jónak látta tehát előre ellenállani!

— Apám, gyanakodsz? gyanusítani mersz engem, kinek előttd soha titkom nem volt? Ez a tettet reám nézve lealázó bizalmatlanság, apai hatalmad tullépése. Ismered határozottságomat. Nem mondom meg mi történt. Higgy, amit akarsz!

III.

Fényes urat lánya szavai nagyon is lehütötték. Tettét ugyan megbánta nyomban, de azért dühét valakin ki akarta tölteni.

Leányát szobájába küldte s hivatta a zenetanárt.

— Derék ur! Lányomnak 10 órát adott. Megállapodásunktól ezuttal eltekintek. Itt van 50 frt. Remélem, meg lesz vele elégedve. A mai naptól kezdve azonban házamba többé ne tegye be a lábát.

— De uram, világosítson fel, mit csinálhatam, hogy házából ebrudon vet ki, mint valami szolgát?

— A történetek után még kérheti? Nézzon lelkébe, aztán takarodjék azonnal!

Derék barátunkban a bátorság és önbecsérzet alaposan ki van ugyan fejlődve, de belátta, hogy okosabb dolog lesz távozni, mint esetleg jövőjére kiható kellemetlenséget idézni elő.

Utközben azonban meg nem állhatta, hogy ajánlója lakására fel ne menjen s el ne mondja, hogy Fényes ur vele szemben milyen gorombán bánt el.

Fényes ur barátja ígéretet tett a kényes ügy lebonyolítására s a helyzet megvilágítására.

Derék barátunkat annyira érdekelte ez a kellemetlenség, hogy még másnap fellátogatott Fényes ur barátjához.

A tisztelt ur nagyon ridegen fogadta.

— Becsületesre, Derék ur, én önt jellemesebb embernek gondoltam. El se mertem volna képzelni, hogy Fényes barátom leányát a zene helyett szerelemre oktassa, s a c, d helyett tőle, a tizenhat éves ártatlanságtól az igent és a nem-et kérdezze. Uram, én a Fényes ur helyében, még rövidebben s ugy bántam volna el önnel, hogy hasonló esetben, tudom, megemlegette volna a magyarok istenét!

— De kérem, férfi becsületesre mondom én is, hogy Fényes kisasszonynak sohase szóltam szerelemről!

— Hát az igen és nem kérdése nem arra vonatkozott, hogy szereti-e önt Vilma kisasszony, vagy nem?

— Nem hát! Az újabb zenetantiási módszer egyik sarkalatos elve az, hogy tanítványainkkal a hangokat hallásból megismertessük. Például azt mondom tanítványaimnak, hogy most megütöm a c-t, pedig hát a cist, vagy a hist ütöttem meg, aztán hogy meggyőződjem előrehaladásáról, hangismeretéről, ahelyett, hogy azt kérdezném tőle, a c-t ütöttem meg, vagy nem a c-t ütöttem meg, egyszerűen csak azt kérdeem: Igen? Nem? Ilyen alkalommal nagyon természetesen a kisasszonynak félre kell hajolnia, hogy a billentyűtést ne láthassa. Ez a fatális helyzet fordult elő ebben az én históriámban is. Oh, hogy ilyen vastag tévedésnek estem áldozatul.

— Sajnálom barátom, de beláthatja, hogy nem segíthetek. A nagy eszmék, újítások, mindig áldozatot követelnek.

Derék barátunk persze, hogy szomorodott szível, de az új tanítási módszer iránt annál nagyobb ragaszkodással, lelkesültséggel távozott Fényes ur barátja hajlékából. Talán vigasztalódott is már azóta!

színel az országgyűlés s huszonnégy órai fegyverszünet állott be, a képviselők nagy része, különösen az ellenzék harcias tagjai, hadiszállásukat ismét áttették a Kossuth Lajos-utcába. Ma délelőtt a képviselők nagy számban lepték el a Kossuth Lajos-utcát, ott összeverődtek egy csoportba s a Nemzeti Kaszinó előtt tárgyaltak a sétáló közönség nagy érdeklődése mellett: *Ugron Gábor, Kubik Béla, báró Kaas Ivor, Zboray Miklós, gróf Zichy Aladár, Abaffy Odón, Leszkay Gyula, Bedőházy János, Reich Aladár, Hegedüs Károly, Okolicsányi László, Rigó Ferenc, Várady Károly és Molnár Jenő*.

Amint egy csoportban álltak és tárgyalták az eseményeket, a Kerepesi-ut felől lassu lépésekben ballagott feléjük *Polónyi Géza*, akire *Molnár Jenő* maliciózan megjegyezte:

— Oly lassan és óvatosan jön az öreg, mint mikor a torreador vörös posztóval a bikát ingerli az arenában.

Polónyi a csoporthoz érve, érezte, hogy a figyelm rája szegeződött s üdvözölve a képviselőket, közülök kiszakítva báró *Kaas Ivort*, karonfogta s félrevonulva vele, magyarázott neki hosszasan és megszakítás nélkül, úgy, hogy mikorra elmondotta mindazt, amivel *Kaas* meg akarta győzni, akkor már rajtuk kívül egy képviselő sem volt — a parlamenti korzón.

A harcoló ellenzék.

A harcoló ellenzék tegnap este a Pannoniában szokatlanul nagy számmal jelent meg. *Ugron Gáboron* kívül ott voltak a Szederkényi Nándor vezetéke alatt álló függetlenségek: Szederkényi Nándor, Holló Lajos, Molnár Jenő, Eitner Zsigmond, Okolicsányi László, Lovász Márton, Szluha István, Helebronth Géza; a néppárt részéről: Kaas Ivor báró, Zboray Miklós, Darányi Ferenc és Udvari Ferenc; a pártokon kívül állók közül: Csávolszky Lajos, Uray Imre, Lendl Adolf és Nosz Gyula és a következő Kossuth-pártiak: Bedőházy János, Bakonyi Samu, Kubik Béla, Nessi Pál, Leszkay Gyula, Lengyel Zoltán, Balog Mihály, Hegedüs Károly, Pap Zoltán, Kecskeméthy Ferenc, Bakó József, Kállay Leopold, Ráth Endre, Egri Béla, Chernel Gyula, Kovács Gyula, Pozsgay Miklós, Rátkay László, Babó Mihály.

A jelenvoltak hangulata harcias volt. Ilyen irányban folyt az eszmecsere is, melyben kifejezést nyert különösen az, hogy a harcot az eredeti alapon folytatják azzal a céllal, hogy a nemzeti nyelv jogának a katonai intézményben is érvényt szerezzenek, a mai napot, mint politikai helyzetet, epizód-szerűnek vélik, olyanak, amely a küzdők akciójára befolyással nincs, ellenkezőleg összeforrasztja őket. Általános volt a reménykedés, hogy a Kossuth-párt mai értekezlete nem fogja a további küzdelemnek, amelyet elkeseredetten kell folytatni, újat állani és inkább félrevonulnak a békés elemek, hogy azután, amint ez ismételtén megtörtént, a küzdőkhez csatlakozzanak.

A néppárt értekezlete.

Az országgyűlési néppárt tegnap este hat órakor gróf *Zichy Aladár* ideiglenes elnök vezetésével értekezletet tartott. A jegyzőkönyvet *Kovács Pál* vezette. Az értekezleten jelen voltak az elnökök és jegyzőkön kívül: Buzáth Ferenc, Csernoch János, Ernst Nándor, Jankovich Béla, báró Kaas Ivor, Simonvi-Semadam Sándor, Trubinyi János, Zboray Miklós és Zmeskál Zoltán. Az értekezlet tárgya volt *Kossuth* Ferencnek és gróf *Tisza* István miniszterelnöknek tegnapi beszédei, amelyek pártközi egyezményre vezethetnek. Beható vita után, amelyben az összes párttagok részt vettek, egyhangulag elhatározták, hogy gróf *Zichy Aladár*nak a képviselőház tegnapi ülésén kifejtett álláspontjához csatlakozzanak, vagyis mielőtt a béketárgyalásokhoz szólnának, először a parallel ülésekkel elkövetett parlamenti sérelemért keresnek elégtételt.

A párt ma újból értekezletet tart.

Állami tisztviselők a függetlenségi párthoz.

«A lévai állami tisztviselők egyesülete» memorandumot intézett a függetlenségi párthoz, melyben az ellenzék arra kéri, hogy jogos kérelmeiket, miután a kormány nem áll többé mellettük, diadalra segítse. A memorandumból közöljük a következő sorokat:

— De ha az ellenzék bármilyen körülmények között fegyverszünetet vagy békét kötne, nem hallgathatunk, hanem arra kérjük az ellenzék mélyen tisztelt tag-

jaft, akikhez teljes bizalommal viseltetünk, vegyék ügyünket pártfogásukba és a béke egy föltételül kössék ki azt, hogy az állami tisztviselők fizetésének rendezésére vonatkozó törvényjavaslat haladéktalanul vétessék tárgyalás alá és változtatlanul emeltesse törvényverőre; addig is azonban a pénzügyi bizottság által már letárgyalt javaslatban meghatározott fizetési összegek, mint fizetés jellegével bíró pótlékok, 1902. évtől visszamenőleg kiutalványoztassanak.

TÁVIRATOK.

A Reichsrath.

Bécs, december 1. A hétköznapok szöszszerint való felolvasása egy óráig tart, mire folytatják a kormány-nyilatkozat feletti vitát. Elsőnek dr. Schalk képviselő szól.

Schalk dr. a küzdelmet, melyet itten vita alakjában folytatnak, csak látszólagos küzdelemnek mondja. Komoly csak a miniszterelnök elleni harc, mivel itt és a másik oldalon csak tárcákat akarnak nyerni. Szó a közös gazdasági terület szétválasztása mellett foglal állást és kívánja, hogy a német birodalommal gazdasági vánuunió köttessék. A kiegyezést Magyarországgal csak a korona kívánja. Mondja meg a miniszterelnök a koronának az igazságot, hogy a Magyarországgal való kiegyezés csak Ausztriát károsítja. A magyaroknak biztosított katonai engedmények folytán ugyanis megszűnt a hadsereg közönsége. És ez okból fel kellene menteni Ausztriát, hogy a magyar hadsereg részére fizessen. Szó a pártja azért kénytelen Körbert minden eszközzel támadni, mivel a kiegyezés mellett foglal állást és a németek már is így megszorított állásait még azzal is akarja megszorítani, hogy Morvaországban cseh egyetemet akar felállítani.

Derschatta vezérszónok kezd beszélni.

Osztrák-magyar-orosz csendőrség.

Berlin, december 1. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy *Giessel* ezredes megbízást kapott a macedóniai osztrák-magyar orosz csendőrség szervezésére. A szervezendő csendőrség számára 50 tiszt és 200 altiszt jelentkezett főként a boszniai és a kaukázusi ezredékből.

NAPIHIREK.

Budapest, dec. 1.

— (Időjárás.) Európát kiterjedt mély depresszió borítja, melynek magva Galicia fölé került. Európában az idő boros, szeles és sok helyütt csapadékos. A hőmérséklet nyugaton alacsonyabb lett.

Hazánkban boros, esős idő uralkodik. Erdély déli felének kivételével mindenütt esett az eső és pedig egyes helyeken 30 mm-t meghaladó mennyiségben. A hőmérséklet, főleg a délkeleti részeken aránylag igen magas.

Jóslat:

A hőmérséklet süllyedésével változókéony idő várható, csapadékkal.

Hőmérséklet: + 8-7 C. fok.

— (Gróf Szapáry Gyula balesete.) A képviselőházban egy távirat folytán az a hír volt elterjedve, s így irtuk meg mi is, hogy gróf *Szapáry* Gyulát szolnokmegyei birtokán súlyos baleset érte. A hír ebben a formában tulzott volt, de igaz annyi, hogy a gróft baleset érte. Gróf *Szapáry*, aki Szolnok mellett Monok-Taksonyban birtokán tartózkodik, hétfőn könnyű kocsiján a mezőre hajtatott, miközben a kocsit felborult s gróf *Szapáry*, aki a kocsiból kibukott, két bordáán zúzódásokat szenvedett. Allapot azonban nem súlyos és néhány nap múlva annyira felgyógyulhat, hogy a delegáció megnyitásán már elnökölhet.

— (Hohenlohe herceg kalandja.) Grácból táviratozzák, hogy Hohenlohe herceg egy zergevadászaton csak szerencsés véletlen folytán menekült meg a biztos haláltól. Triebenben, a herceg felső-stájerországi vadászterületén zergevadászat közben váratlanul hatalmas hólavina rohant le a hegytetőről és magával ragadta Stocker főerdész, aki a herceg mellett állott. Hohenlohe herceg egy nagy ugrással egy vastag fatörzs mögé ugrott s így menekült meg a biztos haláltól. A herceg távcsövét elszakította a lavina és magával sodorta a mélységbe. A főerdésznek nyoma veszett. Egész éjszaka fátylak világánál keresték Stocker holtestét, de még most sem találták meg.

— (Hatszáz ezer korona kulturális célra.) Az Aradon nemrég elhunyt *Mataovszky Nándor* korhízi főorvos hatszáz ezer koronát hagyott Szepes vármegyének kulturális célokra. *Mataovszky Nándor* Szepes vármegyében született.

— (Kivándorlás Fiumén át.) A belügyminiszterium november 24-iki kelettel 112.723. sz. körrendeletében értesíti az ország valamennyi törvényhatóságát, hogy a Cunard Line hajóstársaságnak, amelyet az Adria magyar királyi tengerhajózási társaság képvisel, megengedte, hogy Fiume és New-York között járó hajóin kivándorlókat szállíthasson. A körrendelet közli egyúttal az Adria megbízottainak névsorát, akik a belügyminiszterium engedélyével az egyes városok és vármegyék területén az utlevéllel ellátott kivándorlókat Fiumén át Amerikába irányítják. Igen valószínű, hogy ez az intézkedés a kivándorlási ügynek alkonyát jelenti, akik hazug meséikkel és koholt munkásszerződésekkel annyi áldozatot juttattak a német hajók törtelmes fedélközein át a nyomorba vagy rabszolgaságba. Ezeknek a zugügynököknek üzemeit körrendeletben felsorolt megbízottak könnyen figyelemmel kísérhetik és a tapasztalt visszaélésekről azonnal jelentést tesznek az illetékes hatóságoknak. Az Adria tengerhajózási társaság az új vonalra szóló hajójegyek kiszolgáltatására a központi menetjegyjárodát (Budapest, Vigadó-tér 1.), ennek fiókírodáit és vidéki képviselőit veszi igénybe, ahol a hajójáratokra, valamint minden egyéb, a kivándorlásra vonatkozó felvilágosítások díjtalanul kaphatók. A legközelebbi indulás Fiuméből december 18-án lesz a Cunard Line Carpathia nevű hajójával, amelyik 2000 III. osztályu utast képes elhelyezni. Az utazás díja személyenként 130 korona. Ebben az árban az utas ellátása már a Fiuméba érkezés napjától kezdve New-Yorkig befoglaltatik, ahonnan még külön ráfizetés nélkül ingyen utazhatnak a vasuton Filadelfiába, Baltimoreba vagy Bostonba. A kivándorlók egész utjukon a magyar állam oltalma alatt állanak, amelyek ellenőrzése az utasok személyéjztonosságára és főképpen arra terjed ki, hogy jó ellátást és tiszta kényelmes hajóhelyeket kapjanak.

— (Alice hercegnő regénye.) A hideg angol ladyk úgy látszik nagyon érdeklődnek a legújabb hercegnői regény iránt, mert az angol újságok ugyszólván kifogyhatatlanok Schönburg-Waldenburg Alice hercegnő szökésének, életének pertraktálásában. Így a Daily Mailnak jelentik Rómából, hogy Don Carlos hivatalosan közölte rokonaival és barátaival, hogy leánya szökése után meghalt rá nézve. Azt is beszélik, hogy a hercegnőnek a múlt tavasszal viszonya volt egy olasz tiszttel. Ezt a tiszttel akarta felkeresni s Materni kocsinak csak a közvetítő szerepe utott a hercegnő és az olasz tiszttel regényében. A Daily Express is megerősíti ezt a hírt és azt mondja, hogy Alice hercegnő egy ízben már megszökött a férjétől egy előkelő olasz emberrel. Később azonban újra kibékült férjével. A drezdai törvényszék előtt hétfőn volt az első tárgyalás a schönburg-waldenburgi herceg és nejeének válóperében. A hercegnő vasárnap odaérkezett.

— (Nagy viharok a Földközi tengeren és az Adrián.) Tegnap megemlékeztünk már arról a nagy szirokkóról, mely a Quarneron pusztított. Most újabb távirati tudósításaink szerint ez a viharos időjárás nemcsak az Adrián, hanem a Földközi tengeren is rombolt. Algiréből jelentik: A folyton szakadó zápor következtében a hegyoldalon fekvő Marguerite községet egy 30 méter szélességű kiáradt hegyi patak víz alá borította. A nagy víztömeg, mely sok görgeteg követ separt magával, leszakította a falakat és mindent magával sodort. A lakók a legnagyobb sietséggel menekültek, otthagya minden javukat. A kár jelentékeny. — Mostaganemből táviratozzák: Az itt dühöngött viharban a móló nagy része a rendkívül nagy hullámverés folytán elpusztult. A zivatar egy gőzöst a parthoz sodort. Egy másik gőzöst szétzúzott a sziklákon. Hir szerint egy halászbárkát elveszítettnek hisznek.

— (Rekvium a macedon elesettekért.) Szófiából táviratozzák, hogy a diákság tegnap gyászistentiszteletet rendezett a macedon elesettekért, azután tüntető körmenetben vonult végig a városban. A körmenetben a közoktatásügyi miniszter is megjelent.

— (A Kossuth-nóta és a közös tisztek.) Hétfőn este kezdődtek meg a Dankó Pista szobrának javára tervbevett Dankó-esték a nagyváradai színházban, amikor a «Cigányélet» került színre. A második felvonás után Koczé zenekara állott ki versenyezni s Himnusz, majd a Kossuth-nótát játszották el. A Kossuth-nóta hangjaira a páholyban ülő közös hadseregbeli tisztek tüntető kardcsörtetések közt kezdtek kivonulni, A közönség ezt észrevéve. rájuk rivalt: *Maradjanak! Nem mernek maradni? Abcug! Abcug!* A szenvedelmes kifakadásokra egynehányan bent is maradtak. Az izgalmas jelenet után a közönség harsányan megéljenezte a jelenlevő honvédszáz-tiszteket, akik a Kossuth-nótát állva hallgatták végig.

— (E-y falu pusztulása.) Déváról táviratozók: Babomir hunyadmegyei község tegnap hajnalban kigyuladt és ma reggelig a község háromnegyed része leégett. A tűz 52 lakóházat, az összes gazdasági épületekkel elhamvasztott. A tüzet a nagy szél miatt nem lehetett lokalizálni. Eddig négy holttestet találtak a romok között, de még többen hiányoznak. Sok marha, ló és baromfi beégett. A kár felülmúlja a 100 000 koronát. Biztosítva alig volt valami. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— (Marconi tervei.) A st.-louisi világiállításra, amely tudvalevőleg a jövő évben nyílik meg, az olaszok is nagyban készülődnek, különösen pedig Marconinak vannak tervei. Mint Romából jelentik, a kiállítás olasz osztályának legfontosabb újdonsága a Marconi-féle radio-telegráf-szolgálat bemutatása lesz. Három óriási radio-telegráftelepet állítanak fel a kiállítás területén. Marconi itt akarja bemutatni a világ legújabb találmányát. A st.-louisi telepeket össze akarják kötni az olasz állomásokkal, amelyek közül az első Bariban már csaknem teljesen kész. Körülbelül ötszáz kilométernyi távolságban állítják fel a radio-telegráftelepeket s erre a célra külön hajókat rendeznek be az Adrián. Olaszországból egy állomás kiágaznék Montenegróba is. Antivárba. Telepet állítanak fel továbbá San-Rossoróban, ahol az olasz királyi párnak nyaraló-kastélya van. Telepeket állítanak fel még: Heádban (Kanadában), Kap Todban, az Egyesült-Államokban, Todtineban (Angolország). Ezek az állomások mind összeköttetésben lesznek a st.-louisi és az olasz központtal. Végül Marconi még Argentiniában is tervezi egy hatalmas radio-telegráftelepnek a felállítását.

— (Az elsikkasztott letételek.) Nagy feltűnést keltett néhány héttel ezelőtt az a bűntény, amelynek szereplői Csizsár Béla temesvári kir. törvényszéki bíró és dr. Dobrov Ede ügyvéd voltak. A bíró és az ügyvéd visszaéléseket követtek el olyképp, hogy Csizsár olyan régi letételeket utalványozott ki Dobrov kezéhez, amelyek tulajdonosai elhaltak, vagy nem jelentkeztek. Dr. Dobrov aztán mint ezek állítólagos képviselője felvette a pénzeket. Amikor a törvényszék megállapította a hivatali sikkasztás és közokirat-hamisítás tényét, felszólították Dobrovot, hogy a jogtalanul felvett pénzeket fizesse vissza. Dr. Dobrov eddig, mint temesvári tudósítónk jelenti, mintegy ötvenezer korona jogtalanul felvett pénzt fizetett vissza, amely összeg felvételével és kikölcsönzésével sok jó barátját és rokonát hozta ügyével anyagi érdekelt-ségbe. Ezen nagy összegnek visszafizetése azonban már nem akadályozhatta meg a bűnvádi eljárást megindítását, mely most Csizsár Béla és Apáthy József kir. törvényszéki bírók és dr. Dobrov Ede ügyvéd ellen hivatalból folyamatba tétetett. Apáthy szintén azzal a váddal van terhelve, hogy Dobrov hezeihez olyan letételeket utalt ki, melyek nem Dobrovot illették. A letételek kiutalásánál rendszeren hamis okmányokra bivatkozott. A sikkasztást úgy fedezték fel, hogy Dragonescu Döme pénzügyigazgatónak fel-tűnt a letételeknek amaz egész sorozata, amelyeket mind Dobrov vett fel. A tömeges utalványozás okait kutatva rájöttek aztán a bűnös manipulációkra. A három előkelő társadalmi állású egyén ellen meg-indított bűnvádi eljárás városszerte nagy feltűnést keltett.

— (Az inség.) Három előjáróság kér most a tanácsból pótlólagos hitelt az inségben szenvedők segélyezése céljából. A II. kerületi előjáróság 25.000 koronát kér, a IV. kerületi 2000 koronát s a IX. kerületi 25.000 koronát. Mind a három előjáróság azt hozza fel okul, hogy a kereseti viszonyok egy-általában nem javulnak s a lakosság nagy tömege olyan szegény, hogy a keresetben beálló legcsekélyebb szűnetet sem bírja el a hatóság támogatása nélkül.

— (Nordenskjöld expedíciójának viszontagságai.) Nordenskjöld délsarki expedícióját, amelyet már elveszetteknek hittek, tudvalevően megmentette az Uruguay argentinai hadihajó, amely a vakmerő utazót és társait a minap Szanta-Kruz kikötőjébe vitte. Az expedíció viszontagságairól most a következőket jelentik Londonból: Nordenskjöld hajója, az Antarktik már kezdetben nagy küzdelmet folytatott a jéggel; 1902 decemberében elérte a Lajos Fülöp-föld északraleti partját, ahol Nordenskjöld, Anderson hadnagy és két matróz kiszállt. Onnan szánkón akartak eljutni Snowhillba. Az egész expedíció találkozó helye a Bransfield-hegy volt. A kis társaság, amely a szárazföldön maradt, rendkívül nehézséggel küzdött; fóká- és pinguinhussal táplálkozott. Az Antarktik ezalatt Joinville-szigetre törekedett s az Erebus- és Terror-öbölben kötött ki. Ott meglepte a jég, bezárta s teljesen összezúzta a hajót. Larzen kapitány azonban megmentette három csónakját és a főszerelést nagy részét. A hajótörtek ezen a csónakokon hatvan napig hanyódtak a tengeren s ezer veszedelem között eljutottak Paulet-szigetre, ahol elűtötték téli szállásukat. Ok is pinguinból és fókából éltek. Larzen kapitány azzal a szándékkal, hogy egyesüljön Nordenskjölddel, később csónakra ült öt emberével s Bransfieldet akarta elérni. El is jutott oda, de mivel nem találta ott Nordenskjöldöt, folytatta útját Snowhillba. Nordenskjöld az első télen kikutatva Snowhill környékét. Sobral hadnagy és két matróz kísérletében szánkon eljutott Oszkár király-földre, a 66. szélességi fokra. November elsején tértek vissza erről az utról, miután négyszáz mérföldet tettek meg. Több új szigetet fedeztek föl s annak a nagy vidéknek a térképét is megcsinálták. Nordenskjöld azután az Antarktik visszatérésére várva, geológiai, meteorológiai és mágnességi megfigyelést végzett, azonkívül nagy gyűjteményt szerzett be.

— (Az áradás.) A folyammérnöki hivatalhoz ma érkezett jelentések szerint a felvidéki folyók egyre áradnak, de a Duna a fővárosnál tegnap óta lassu apadó jellegűt öltött. A víz tegnap óta 6 centimétert esett ismét s mai magassága 3 foknyi meleg mellett 344 centiméter.

— (Nagy lopás egy cipőgyárban.) Adler Ignác, a magyar cipőgyár részvénytársaság igazgatója panaszt emelt a bíróságnál, hogy a felszámolás alatt levő gyár Révay-utca 14. számú ipartelepén a felszámoló huszonöt-harmincezer korona értékű nyersárú hiányt állapított meg. A rendőrség a megindított bűntény nyomozás folyamán megállapította, hogy az év eleje óta ott dolgozó munkások sorában egy szervezett tolvajbanda működött. A rendőrség a leleplezett tolvajbanda egyik tagját és pedig a főkolompot, Fritz Elemér huszonegy éves raktárost letartóztatta.

— (Furfangos család.) Rosenthal József szörmekereskedő Nádor-utca 18. számú kereskedésébe tegnap egy kopottas öltözöt, huszonkét év körüli fiatal ember állított be s egy cédulát adott át, melyen Ranschburg Márk Deák Ferenc-utcai kereskedő bélyegzőjével és aláírásával ellátva a kereskedő tíz darab perzsi szörmet kér. A kereskedő Ranschburggal állandó összeköttetésben van, ismeri aláírását és bélyegzőjét, a kért kétszázötzöt korona értékű árut tehát gyanútlanul kiszolgáltatta. Később kiderült, hogy csalóval van dolga. Ranschburghoz ugyanis előbb ugyanaz a fiatal ember állított be s egy sapkát vett. Mikor azt kifizette, arra kérte Ranschburgot, hogy egy cédulán írja fel a sapka árát, írja alá és bélyegzőjével lássa el, — mit Ranschburg szívesen megtejt. A család ezután a ceruzával írt sorokat kitörölte s egész egyszerűen a megrendelést írta helyükbe.

— (Női gyászruhák.) Gyászestek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruha-készítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

x A magyar ipar vívmánya gyanánt üdvözölhetjük egyik ismert jónévű iparosunk, Lichtmann Sándor férfszabómester (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4/b) azon lapunk mai hirdetései közt olvasható nagyszabású elhatározását, amely eddig páratlanul áll a maga nemében. Ugyanis ez az országserete legjobb lirnénvnek örvendő férfszabócég a magyar ipar minden idegen versenyt felülmuló képességét azzal akarja bebizonyítani, hogy hitelt nyújt mindenkinek és mérték szerint a legjobb minőségű gyapjuszövetből saját műhelyében készít teljes férföltönyöket vagy télikabátokat, amely épp olyan elegáns, amilyen tartós, úgy, hogy páratlanul elővösen juthasson hozzá az országban lapunk minden olvasója, aki a hirdetésben foglalt mértékutastást kitöltve a cégnek beküldi. Ajánljuk ezt a ritka kedvező alkalmat minden olvasónk figyelmébe,

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Tudományos Akadémia összes ülése. A Magyar Tudományos Akadémia tegnap délután Eötvös Lóránd elnöklete alatt összes ülést tartott.

A tárgysorozat első pontjával Szilasi Móric levelező tag tartott emlékeszédet a korán elhunyt nyelvtudósról és jeles meseíróról: dr. Halász Ignác-ról. Ezután Riedl Frigyes olvasta fel jelentését a Kócán-díjról. A kitűzött terminusig beküldött tízenkét pályamű fölött Heinrich Gusztáv, Kozma Andor és Riedl Frigyes ítélkeztek. Eszerint csupán két pályamű emelkedett ki az átlagból; az egyik a Mária című tragédia, amely ügyes író munkája ugyan, de még se vetekedhetik a Dacos lelkék című vigjátékkal, amelynek cselekvénye egy kissé ösztövé, de a dikció nemessége, a felépítés biztonsága és a hang pajzansága feledtetni sok más kisebb gyöngéjét is. A jelíges levél felbontásánál Földes Imre nevét jelentette az elnök a Dacos lelkék szerzőjéről. A fiatal poétának ez már a harmadik pályadíjat nyert darabja. Ezután több folyóúgy bejelentése foglalta le a tárgysorozatot.

* A pozsonyi színészet. E cím alatt mi is megemlítettük azokat a híreket, melyeket bécsi lapok terjesztettek a pozsonyi magyar színészet állítólagos csödjéről. Mint helyesen feltételeztük, az egész nem egyéb, mint rozszakaratu hírszférel, mely a pozsonyi magyar színészet díszkreditálására irányul.

* Vendégszereplés az Operaházban. Az Operaházban legközelebb, mint értesülünk, vendégszereplni fog Zöldi Tilda, Zöldi Márton ismert író leánya. A kisasszony, a ki már több hangversenyen kellett feltűnést, elsőrendű koloratur-szerepben: «A szevillai borbély» Rozinájában mutatkozik be.

* Női művészeti egyesület. Huszár Ilona bárónő tudatja a műpártoló közönséggel, hogy az évekkel ezelőtt tervbe vett művészeti egyesület most életbe fogják léptetni. Az egyesület műkiállításokat és művészeti zsurokat rendez, egy művészeti boltot létesít, mely munkaközvetítést is elvállal s időnkint nagyobb művészeti ünnepélyeket rendez. Az egyesületnek rendszeres tagjai lehetnek a képző- és iparművészetek, irodalommal és zenével szakszerűen foglalkozó nők. Pártoló tag lehet minden érdeklődő férfi és nő egyaránt. Tagsági díj 5 korona. Az új egyesület Huszár Ilona műtermében (VI. Fasor 26.) tartja alakuló közgyűlését december hó 11-én.

SPORT.

x József Ágost főherceg vadászatai. József Ágost főherceg vendégei tiszteletére a múlt napokban fényes vadászatot rendezett Alcsuthon, amelyen kivülről részt vettek: gróf Cziráky Antal, Gromon Dezső államtitkár, Ludvigh Gyula, a magyar királyi államasutak elnökgazgatója, Hoffmann altábornagy, Pászty huszárezredes, Libits Adolf, Unterauer József udvari tanácsosok, báró Collas János, Tamássy Árpád s még néhányan. A vadászat igen szép sikerrel járt. Terítékre került 473 darab nyul, 70 darab fogoly, 23 darab fácán s még néhány apróbb vad.

x Országos vívőverseny. A «Nemzeti Sport» 5 császári és királyi fensége Augustia főhercegaszszony fővédnöksége mellett a Magyar Athletikai Szövetség jóváhagyásával és támogatásával, a Budapesti Onkéntes Mentő-Egyesület javára 1904. évi január hó 6-án (Vizkereszt), 8-án (péntek), 9-én (szombat) és 10-én (vasárnap) a székesfővárosi Vigadó termeiben országos vívőversenyt és akadémiákat rendez. A verseny sorrendje: január 6-án délután 3 órakor gyermekverseny, január 6-án délután 6 órakor középszerű, január 8-án délután 4 órakor főverseny törrel (minősítés), január 8-án délután 7 órakor főverseny karddal (minősítés), január 9-én délután 4 órakor főverseny karddal (minősítés), január 9-én délután 7 órakor főverseny törpoule, január 10-én délelőtt 9 órakor kard főverseny, január 10-én délután 3 órakor döntő versenyek. Január 10-én délelőtt 11 órakor iskola-akadémia, január 10-én este 7 órakor záró akadémia. A versenyen a M. A. Sz. vívőverseny-szabályai az irányadók. A versenyen csupán magyar honos gentleman amatőrök vehetnek részt. Nevezési díj minden versenynemben, minden fegyverre 10 korona. Két fegyverre együtt 15 korona.

Első nevezési zárlat 1903 december 21-én (hétfőn) este 8 óra. Második nevezési zárlat 1904. jan. 2-án szombaton este 8 óra.

A nevezések a «Nemzeti Sport» szerkesztőségébe küldendők.

A záróakadémián részt vehet a kard-főverseny 3. a tör-főverseny 2. helyezettje és a közép-verseny 2.

győztese, a zsűri tagjai, végül a meghívott vívóme-
terek. Hölgyek csak az iskola-akadémiára nevezhet-
nek be, ott úgy assaut-t, mint iskolát bemutathat-
nak. Minden résztvevő hölgy ezüst emlékérmét kap.
Díjkiosztás a helyszínen.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Kádár Kálmán vizsgálati fogságban. Kádár
Kálmán belügyminiszteriumi segédhivatali igazgató,
ki, mint a belügyminiszteriumi letéptéztár kezelője,
105.000 korona hivatalos pénzt sikkasztott s ezt a
tekintélyes összeget a löversenyeken játszotta el, úgy
a rendőrség, mint dr. Sárkány Lajos vizsgálóbíró
előtt töredelmes vallomást tett. Miután bűnügyében
az előnyomozást már befejezték, dr. Sárkány vizs-
gálóbíró a btkv. 462. §-ába ütköző hivatali sikkasztás
büntetése miatt hétfőn elrendelte ellene a vizsgá-
latot s egyúttal kihirdette a megtört ember előtti
vizsgálati fogság további fentartásáról szóló bírói
végzést is. Úgy Kádár Kálmán, mint védője, dr. Györfy
Gyula, megnyugodott a vizsgálóbíró végzésében.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen
gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest
V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-gig.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a
Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Az Omge Fiume föllendítéséért. Nemrég is-
mertettük azokat az akadályokat, amelyek a
Magyarország és a Balkán-államok kivándorlásá-
nak Fiumén keresztül való irányításában felme-
rültek és egyúttal azon szerencsés véletlent, hogy
a nemzetközi hajós társaságok kartelljének fel-
oszlása folytán, a *Cunard-Line* angol hajóstár-
saság vállalkozott, havonként egy-egy, 2000 ki-
vándorlót befogadó hajó indítására, Fiuméből
Észak-Amerikába. Már ez alkalommal rámutat-
tunk azon körülményre, hogy a kivándorlásnak
Fiumén keresztül való irányítása nemcsak meg-
könnyíti a kivándorlás ellenőrzését, de egyúttal je-
lentékenyen *gyarapíthatja Fiume kiviteli és
piaci forgalmát is*, ha az állam és az érdekelt ter-
melő és kereskedelmi körök kellőképp kihasznál-
ják a kedvező alkalmat. Örömmel konstatálhat-
juk, hogy szavaink visszhangot keltettek és hogy
éppen az *Országos Magyar Gazdasági Egye-
sület* mezőgazdasági érdekeink e hivatott kép-
viselője volt az első, ki a kedvező helyzet kiak-
názására az első lépéseket megtette. Az Országos
Magyar Gazdasági Egyesület ugyanis fölterjesz-
tést intézett *Tallán* földművelésügyi miniszter-
terhez, amelyben utalva az egyedüli magyar
kikötőnek a kivándorlás folytán remélhető hajó-
forgalmi gyarapodására, felhívja a miniszter
figyelmét azon körülményre, hogy a Fiuméből
induló, az átmeneti forgalom, Anglia hadi gőzösei
és maga a Quarneró és Dalmácia partvidéke
eddig az osztrák és olasz piacokról szereztek be
szükségleteiket, holott *mindezek jogyasztása a
fiumei piac és ezzel a magyarországi termé-
lés javára volna biztosítható*. A magyar ter-
melés mindezt olcsón és kiváló minőségben bo-
sáthatná rendelkezésre és a hajókon kiváló ter-
mékeivel hatalmas reklámozást csinálhatna a ma-
gyar termelésnek, mert azokkal a nemzetközi
utazó közönség is megismerkednék. A magyar-
országi termékek előnyös forgalomba hozatalá-
nak előfeltételei azonban, hogy a *fiumei kivi-
teli közvágóhid* mielőbb kiépíttessék és
hogy a fiumei kikötőben megfelelő jégházak,
hűtő, raktár és pincehelyiségek állíttassanak fel.
Hogy egyszerre a *fiumei jogyasztó piac meg-
felelően szerveztessék*, a magyarországi termé-
kek vasúti szállítása Fiuméba megkönnyíttessék
és ezzel a *fiumei kikötő, Magyarország való-
ságos kiviteli emporiumává fejlesztessék*. E
végből javasolja az Országos Magyar Gazdasági
Egyesület, hogy a helyi viszonyok, a hajók és a
közvetlen környék szükséglete, nemkülönben az
átvételi módozatok és a csomagolási módszerek
tanulmányozása céljából a földművelési és ke-

reskedelmi miniszteriumok megbízottakat küldje-
nek ki december hó 15-ére, amidőn a *«Cunard-
Line»* hajója Fiuméba érkezik és ott 4—5 napig
vesztegel. Reméljük, hogy Tallán miniszter ma-
gáévá teszi az Országos Magyar Gazdasági Egye-
sület javaslatát és hogy a megfelelő intézkedé-
sekkel hozzájárul Fiume piacának ajánlott fej-
lesztéséhez, ahol Horvátország, a dunántuli me-
gyék nagy része, egyúttal a tervezett baja-bátta-
széki áthidalás révén az ország keleti részei
is kedvezően értékesíthetnék termékeik fölös-
legét.

A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület gróf *Keg-
levich* Gábor elnöklésével most tartotta meg negyed-
évi közgyűlését. *Serfőző* Géza titkár betérjette
az igazgató-választmány jelentését az egyesület ez
évi működéséről. Az ez évi tevékenység főleg a
vármegye baromfitenyésztésének emelése s ezzel
kapcsolatban a baromfitenyésztő-szakosztály meg-
alakítása volt. Cegléden vármegyei jellegű baromfi-
kiállítás rendezett az egyesület, amelynek jutalom-
díjait *Teleki József* grófné, gróf *Keglevich* Gábor,
Beniczky Ferenc és *Kecskemét*. Cegléd és Halas
város adta. Az egyesület néhány helyen gazda-
sági és háziipari tanfolyamot rendezett, az állate-
nyésztés előmozdítása céljából pedig négy községben
szarvasmarha-díjazást tartott. A jelentés végül be-
számol a lótenyésztés és a halasi faiskola és szőlő-
telep érdekében kifejtett működéséről is. A jelentés
tudomásul vétele után megállapította a közgyűlés az
egyesület jövő évi működési programját és költség-
vetését, valamint a halasi faiskola külön költség-
előirányzatát. Az igazgató-választmány előterjeszté-
sére a közgyűlés elhatározta, hogy *Daranyi* Ignác
volt földművelésügyi miniszterhez, az egyesület iránt
mindig tanúsított jóakaratu pártfogásáért köszönő-
levelet intéz. Végül a közgyűlés számos kisebbrendű
és folyó ügyet intézett el.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 25.000 mm. változatlan áron.

Készárúüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 8.07-5 korona, 500
mm. 80-5 k. 8.07 korona, 250 mm. 80 k. 8.05
korona, 1300 mm. 79-5 k. 8.02-5 korona, 100 mm.
79-8 k. 8.00 korona, 200 mm. 78 k. 8.02-5 korona,
200 mm. 78 k. 7.82-5 korona, 100 mm. 78 k.
7.82-5 korona.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 78-5 k. 7.80-5 ko-
rona.

Hartói: 875 mm. 78-5 k. 7.87-5korona, 150 mm.
78 k. 7.75 korona.

Tolnai: 1600 mm. 76 k. 7.62-5 korona, 1700
mm. 76-8 k. 7.62-5 korona.

Bácskai: 2000 mm. 77 k. 7.70 korona.

Kulai: 2200 mm. 77-4 k. 7.75 korona.

Becskereki: 2300 mm. 78-5 k. 7.6-5 korona, 2360
mm. 78-5 k. 7.62-5 korona.

Dunai: 1500 mm. 78-5 k. 7.85 korona.

Zimonyi: 2000 mm. 76 k. 7.40 korona.

Arpa: 400 mm. 5.60 korona, 200 mm. 5.50
korona.

Zab: 100 mm. 5.55 korona, 100 mm. 5.52-5
korona, 200 mm. 5.45 korona.

Tengeri: 100 mm. 5.65 korona.

Érték-tőzsde.

Az irányzat a helpolitikai békekilátások alapján
javult s élénk tizlet mellett (őleg a Rimanurányi és
Magyar hitelrészvények emelkedtek. A déli tőzsdén a
helyi értékek, különösen pedig a Ganz-részvények
árfolyama javult. A járadékpia szilárd.

Az előtőzsdén jegyeztek

Osztrák hitel	687.25	687.50	687.25	---
Magyar hitel	767.25	768	768	---
4 ^o koronaiáradék	98.55	98.55	---	---
Leszámitolóbank	467.	467	467.	---
Jelzálogbank részv.	523.50	523.50	---	---
Rimanurányi	495.	495.50	495	---
Allamvasút	617.50	617.	617.50	---
Városi villamos	329.50	329.50	---	---
Budapesti Közut	614.	614.	614.	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	686.50	---	---	---
Magyar hitelrészv.	767.	---	---	---
4 ^o koronaiáradék	98.55	---	---	---
Leszámitolóbank	466.50	---	---	---
Jelzálogbank részv.	523.50	---	---	---
Rimanurányi	494.50	---	---	---
Allamvasút	615.50	---	---	---
Városi villamos	329.50	---	---	---
Budapesti Közut	615.50	---	---	---

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

REGÉNY-CSARNOK.

Szüret.

Irta: Nógrády László.

1

Egyszerre nagy pukkanás hallatszik, mintha
ágyból lőttek volna. A gyerekek kacagnak s
azon vitatkoznak, hogy kiké szolt nagyobbat.
Durrognak, egyre csak durrognak a völgyben. A
hegyek vissza kiabálnak, meg a vincellér is felé
egyed-egyét a maga puskájából.

Apó mosolyog s azt mondja, hogy Marci bá-
tyónak is sok most a puskapora.

A borházak se csendesek. A széles folyosó
alatt nagy kádak állanak. Ebből hordják a szőlő-
fürtöket. Tele puttonozzák ezeket még ma!

Bent a prés körül dolgoznak. A nagy srófot
felcsavarják, új hajtórudat tesznek bele. A fake-
retbe belerakják az oldalakat. Teletömik kitapo-
sott szőlővel s rászorítják a prést, hogy csak úgy
csikorog a vén szerszám. Lent a nyíláson pedig
özönnel ömlik a sűrű, zavaros színű must.

Időközönként rá-rászorítanak újra s csak ha
már nem adja se csordulva, se cseppelve, akkor
veszik ki az összepréselt szőlőmaradékot. Ez a
szak. Jó csingérbor lesz még ebből, majd elkel
jövő szőlőkapáláskor.

Vastag gerendákon fekszenek a hatalmas hor-
dók, ezekben szűrik le az édes mustot; amelyik
már megtelt, venyigevevesszővel dugaszolják el
gyöngén. Mert a must haragos portéka, tüzes
lelke van, nem engedí, hogy egészen elzárják,
csak úgy turja mérgében a tajtékot.

Apó betipeg, a virágos oldalú sirányt a prés
alá tartja, aztán kiviszi az apró lelkeinek. Kéz-
ről-kézre jár az edény a gyermekek közt. Apó
csak nézi-nézi gyönyörködve, milyen szívesen
iszszák. Egy könycsepp szökik a szemébe, talán
a venyigefüsttől, talán mert eszébe jut az a
szüret, mikor még ő is gyerek volt. Reszkető
hangon mondja: csak igyatok! — kell-e még,
golyhóim?

A hegyfőről muzikaszó hallatszik, ott vigan
mulatnak. Nem olyan kis guliba borház ám az,
mint ezek itt, piros zsindeles a teteje, üveg az
ablaka, a prés se fából van, nagy, durva geren-
dából kifaragva, hanem vasból. Az uraságé az!
Szép egyenes udvar van előtte és magas eper-
fák állanak sorban. A cigány pecsenvesztagot
érez, azért jött ki, a vincellér is ott solrindál a
legszívesebben, innen néz ki a legtöbb a csizma-
szagatásért. Kunsztol is az ifjur előtt, a kalap-
ját estében lövi át. Szaggathatja, ma még ugys
elvesztené, ha vadonatúj lenne is. Innen is, on-
nan is szól az ének, az öreg szőlőhegyek kopasz
homloka mintha felvidult volna, derűsen ragyog
rajta az őszi napsugár. Serényen foly a munka,
hangzik a dal. A szőlőpászták között mind több-
több lesz a bozros, ritkás, hol a tőkék már meg
vannak szedve, csak egy-egy csenevész fürt mar-
rad itt-ott. A madaraknak is kell hagyni, meg a
szegényeknek is, kik csak szüret után fognak
szüretelni! . . .

Jó alkonyulatra hajlik már a nap, mikor szünni
kezd a dal, csengő beszéd váltja fel; a szedők
letakarodnak a hegyoldalakra, igyekeznek az
utolsó puttont is megtölteni, hogy aztán nyugala-
lomra térjenek. Éjjel a borházakban lesz moz-
galmasabb, zajosabb a világ. Kigyujtják bent az
apró mécszet, felszítják a padmaly alatt rakott
tűzet, előkerül a kulacs, melyben jó tavalyi ko-
tyog. Megered a szóbeszéd; a szomszédok is
eljönnek kérdezősködni, hogy adja-e a prés,
telik-e a hordó? Itt-ott puská durran, a 'urulya-
szó is belekesereg az éjszakába, most is csak
szomoruan, szomoruan . . . Miska gyerek az apó
bundájába burkolózva hallgatja az öregebbek
beszédét, aztán elkezd bóbiskolni, végre is el-
nyomja az álom s még akkor se ébred fel, mi-
kor a prés nagyokat nyikordul. A vén hegyek is
alszanak, valami gyenge ködtakaró borult rájuk.
Nem soká alhatnak, hajnalban újra felkölti őket
a frissen munkába álló szedők vidám lár-
mája . . .

. . . Így álmodom én végig ezt, itt állva a
pusztán, az őszi nap szomorú hajnalán.

(Végo.)

Szájpadlás nélküli amerikai műfogak Főlegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Egy óra alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás **Barna J.** egyedüli specialista a szájpdlás nélküli műfogak készítésében BUDAPEST, VII. kerület, Kerepesi-ut 26. szám.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1903 december hó 2-án.

M. kir. Operaház.

Zárva.

Nemzeti színház.

Constantin abbé.

Kezdete 7 órakor.

Népszínház.

A vándorlegény.

Nagy operette 3 felvonásban. Irtá: West és Schnitzer Kezdete 7 órakor.

Vigszínház.

Flirt nagysám.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Gavault és Beer. Kezdete fél 8 órakor.

Király színház.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Marfos Ferenc, zenéjét szerző: Huszka Jenő. Kezdete fél 8 órakor.

Uránia.

Az éjjeli nap országa.

Norvégia természeti csodái. Száz színesen vetített és 22 mozgófényképpel. Irtá: Ráth István. Kezdete fél 8 órakor.

Várszínház.

A három testőr.

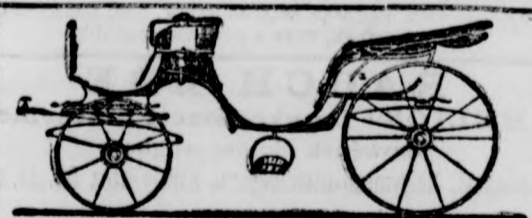
Kezdete fél 8 órakor.

Schoffola Ernő A ruggantagartás meghonosítója Budapest, VI., Andrassy-ut 2 Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre **árjegyzék ingyen.**

Wiegand és Társa

technikai- és fényképezeti cikkek raktára

BUDAPEST, VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

ZSIGMONDI KÁROLY kocsigyártó Budapest IX. ker. Imre-utca 3. sz. alatt. (A Központi vásárosarnok közelében.) **Arjegyzéket ingyen és bérmentve küld.** 1623 Museum-köruti raktárát beszüntette. Használt kocsikat becsérél, javításokat elvégző

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leltner és Keleti.

Ma nagy ujdonság!

9 1/2 órakor! 9 1/2 órakor!

Hivatásos szerelem.

Bohózat, irta Szatir, rendező: Steinhardt G.

II órakor! Végül!

A jövődő Palesztina.

Parodisztikus bohózat Caprice-től, rendezi Rott S.

Uj magánjelenetek, különösen kiemelendő Neumann Mina, Németország legjobb előadó-szobrettnje.

A remek télikertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

Nappali pénztár: délelőtt 9—1-ig, délután: 3—6-ig.

„GOBESAGOK” Kacagató székegy történetek II. KIADÁS Postaköltséggel együtt 1K. 40F. ért küldi: PÉTEREY TAMÁS BUDAPEST K. Könyvek

Brázay-féle sóshorszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Hirdetéseket

felvesz a

„Magyarság”

kiadóhivatala

Szentkirályi-u. 28.

és fiók-kiadóhivatala

VIII., Kerepesi-ut 29. sz.

Cigányzenekar

kerestetik Moszkva legfényesebb szaitódájába. — 8—12 tagból álló budapesti vagy vidéki elsőrendű zenekar küldje be ajánlatát a fizetési igények pontos megjelölésével „Moszkvában szerencse” címen a kiadóhivatalba. (Nagy jövedelemre van kiütás.)

Egy hentes

tanonc felvétetik. I. ker., Szarvas-tér 6. szám, Buda.

Piliscsabán,

alkalmas villatelek 628/61 jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3020

Elegáns női ruhákat

készíték saját műhelyemben, mérték szerint 15.— és 18.— frtért. A 18 forintos ruhák 2 frt 50 kros divatkelemből készülnek. Elegáns **cibella-kosztüm**, reformálj és paletó, az őzi és teli divat mintaképe, galérok és grellokkal díszítve 15.— frt és feljebb. **Silkkes öszil paletok fekete** vagy színesben 5.50, 6.50 frt és feljebb. **Divatos alkak reformszabásban** bandókkal vagy applikációval díszítve 4.50, 5.50, 6.50, 7.50 és feljebb. Vidéki megrendeléseket telkimeretesen eszközölök, meg nem felelt kiseretek. Mértékmezadás: felső- és alsóbőség, nyakbőség, ujj hossza, alhossz elegendő vagy egy jólálló derek beküldése. Kivánatra mintákat küldök. Több ruha biztos megrendelésénél szabásmotat mintákkal és divatlapokkal vidékre is küldöm. (187)

BRUCK ZSIGMOND

CSENGERY-UTCA 35. Andrassy-ut 61., sarok.

Törlesztéses készpénz-kölcsön.

Aki földbirtokára törlesztéses készpénzkölcsönt akar felvenni, forduljon egész bizalommal a

Földhitel közvetítő vállalat-hoz

Budapest, VIII., Rákóczi-utca 2. sz.

100 korona után félévénként tőketörlesztés-kamatlall együtt jelenleg: 65 évre 2-25 kor., 50 évre 2-41 kor., 40 évre 2-90 kor., 30 évre 3-23 kor., 20 évre 3-95 kor. Beküldendő: Kataszteri birtokiv és teleklönyvi kivonat. Előleg nem kívántatik. Adós tartozását bármikor visszafizetheti. Az intézet nem mondhat fel. Convertálások bélyermentesek. Prospektus és levélbeli felvilágosítás ingyen. Vidéki képviselők felvétetnek.

Divatos Férfiöltönyök vagy **Télikabátok**

készülnek mérték után saját műhelyemben remek szabásban **15 forintért** a legfinomabb minőségű, tartós fekete, sötétkék, sötétszürke vagy sötétbaroa színű valódi gyapjuszövetekből elegáns kivitelben. Minták a nagy forgalom miatt nem küldetnek. Vidéki megrendeléseknél a legzölészerűbb az alanti mértékutasítást küldölve vagy egy viselt ruhát crimemre beküldeni.

Kiváló tisztelettel

Lichtmann Sándor

szabó mester

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 4/B.

A vidéklek részére, hogy teljes bizalommal eszközölhessék a megrendést, azt a kedvezményt nyújtom, hogy a ruha elküldésénél csupán 10 frt befizetés utánvél, mellett, míg a fenmaradó 5 frt az átvételtől számított 60 nap múlva fizetendő. Feszem pedig ezt a kedvezményt azon okból, hogy a vidéki rendelők teljes garanzíát kapjanak arra nézve, hogy a megrendelt ruha minden tekintetben kifogástalan és hogy azzal teljesen megelégedve lesz. Ezen nagyfontosságú garancia mellett tehát a vidéki uri közönség feltétlenül bizodalommal fordulhat hozzám.

Utasítás a mértékvetelhez.

Férfi sacco öltönyhöz			
A kabát számára	cm.	A nadrág számára	cm.
Háthossza a gallervarrástól kezdve		Ujjhossza a hatujjvarrasától kezdve	
Ujjhossza a hatujjvarrasától kezdve		Mellbőség a mellnyomtól a hóna alatt	
Mellbőség a mellnyomtól a hóna alatt		Hasbőség a mellnyomtól mérve	
A nadrág mérete		A mellény mérete az ing-gallér hátsó gombjától mérve	
Téli kabát számára	cm.	Háthossza a gallervarrástól kezdve	
Ujjhossza a hatujjvarrasától kezdve		Mellbőség a kabát alatt mérve	
Hasbőség a kabát alatt mérve			

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék flu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésködésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyeget felül még 40 fillérrel küldendő.

Művészies munka!
KLEIN ADOLF
férfi- és női-ruha-áruház
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.
„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öt-ötönnyel vagy felöltőt 15 főtől feljebb gyapuzsövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több cvi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Welner és Grünbaum es. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Kétszobás
lakás február 1-én átadó elutaz s miatt, VI., Szorócy-utca 74. Macsotai Sándor.

Törlesztéses készpénz-kölcsönt
földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, háztartások, telkek stb. továbbá környékbeli ingatlanok II. és III-ik tételére 4-7%-os kamattal mellett: személyi hitelt kezes és kezes nélkül minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácia-utca 10. Levélbeli felvilágosításra válaszbélyeg küldendő.

Licht Mór
uri- és női cipésmester
Budapest, Váci-körút 55.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. Mértékszerinti megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Egy villa
szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

Bloch S.
okl. tan- és gyakorló könyvelő. Erzsébet-körút 58, kiképez felöltöket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kellemes könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbeli felvilágosításra el a könyvtelvitelt.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruha mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Csinosan butorozott
szoba két urnak azonnal kiadó. VIII., Agteleki-utca 2-ik szám, II. em. ajtó 10.

Függönyök
felrakását, diványokat, fotelokat, matracokat, ablakpárnákat olcsón elkészítik házánál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. Mértékszerinti megrendelések pontosan készítenek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. Javítások elfogadtnak.

Jelszó: pártoljuk a hazai ipart!
Orlik András
cipész-mester

Budapest, VII., Csömöri-ut 22.
Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermek-cipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Női cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Gyermek-cipők 1 ft 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerinti megrendelések a legújabb divat szerint a legolcsóbb árban számítatnak. Javítások gyorsan és fontoson eszközöltenek.

Gyermek és női ruha
készítését olcsón elvállalom Logódy-u. 104. ajtó 5. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.
SZELLO R.
saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerinti megrendelések pontosan készítenek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. Javítások elfogadtnak.

DRESZMANN KAROLY
BUDAPEST
borotva homoru-készítő- és villanyborotva. Különleges- ségi üzlet borbély- és fodrászati-cikkekben. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort
és kártyos munkákat részletezésre is ad Löwy Lipót VI., Lázár-utca 18.

Hét éves
fiutól, télikabát 4 főtől eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2046

Alapos oktatást
a francia-, angol-, olasz- magyar- és német-nyelven (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kitérő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Volt kereskedő.
34 éves nős keres állandó bizalmiállást. Cim a kiadóhivatalban. 3017

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünsfeld S.-hez**
Budapest, Király-u. 23. sz.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.
Olcsó, szolid árak!
Pontos kiszolgálás!
Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruház.
Magyar gyártmány!
ASZÓDI S. * és TÁRSA
férfiszabó-mester.
VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)
Nagy választék angol és francia divatelmékben. Mérték szerinti megrendeléseket az általános elismert 14 ft árakban a legújabb divatelmékből készítenek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. 126

Elismert nyilatkozat az „Erzsébet” állami nőiskolától. Dus választékban izéles kézi munkák kaphatók **CZANRA ROBERT** Budapest, IV., Parisi-utca 5. (volt Zsidó-utca). — Egyedüli kézimunka üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet. — Vidékre árjegyzék bérmentve. **Congress függönyszövetek** sima és ajóuros óriási választékban, minták ingyen és bérmentve.

Budapest legnagyobb szörme bevásárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukonsz Sztóla gallérokban. Viszont eladóknak ritka alkalom.

TSUK MIKSÁNÁL, ANDRASSY-UT 31. sz. KIRÁLY-UTCA 38. sz.
Balaton csarnok
Saját épületében **kávéház és szálloda**
ma megnyílt ujonnan átalakítva. Naponta kitérő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel!
157 **Veszprémi Steiner Sándor.**

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden évben, ki 12 forintot meghaladó rendelést tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen

készít hü kivételben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az **önköltségünket, 1 ftt 50 krt** számítunk.
Az ipar 12 forint 1 darab összezsúrolható vaságy aólsodrony-betéttel, 3-résű matracokkal és terítővel.
csodája! 12 forint 30 krajcár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
Megrendelhető csakis **GICHNER TESTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körút 27.**
Paplan- és matragyár, szőnyeg- és vasbortraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLOCSÓBA.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEMAJTHATÓ VASÁGY I. ACÉLSODRONY
3KIVETHETŐ MATRACGAL 10Ftt. ÁGYBETÉT 5Ftt.
GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kártyosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző árú kicseréltenek, vagy a pénz visszaadatik.

RAUCH EDE
„HELIOS” fényképészeti műterme
fényképek életnagyságban
Budapest, Nagymező-utca bejárat Király-utca 52. sz. a.
1 darab életnagyságu Bromidplatin fénykép
passepartouti kerettel ..... 3.- kor.
6 minon fénykép 1.-
6 vitál 2.-
6 kabinet 4.-
6 mukart 5.-
mind a legfinomabb szavatolt kivételben. Vasár- és ünnepnap egész nap nyitva. Felvétel és időben is eszközöltenek este 8 óráig villanyfénnyel. Megrendelések minden fénykép után is eszközöltenek.
Ügyfelek mindenütt keresteinek. 214

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU és FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közepében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.